

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

139/2016

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ(δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 13^η Σεπτεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαέξι (2016) ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00, και επί της οδού Λεωφόρος Κηφισίας 7, ΤΚ 11523 Αθήνα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Πρόεδρος: Γεώργιος Καταπόδης

Αντιπρόεδρος: Χριστίνα Μπουσουλέγκα

Μέλη: Δημήτριος Λουρίκας (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Γραμματέας: Ευαγγελία Κασάπη

Εισηγητής: Ιωάννης Φουντουκίδης, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη ο Εισηγητής κ. Φουντουκίδης (μέσω τηλεδιάσκεψης) καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων κ. Καξίρη οι οποίοι αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

Ερώτημα: Το υπ' αρ. πρωτ. οικ. ΠΚΜ 351365/3563/26.08.2016 αίτημα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας/ Περιφερειακής Ενότητας Πέλλας προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. το οποίο παρελήφθη στις 29.08.2016 (αρ.πρωτ. εισερχ. 3681).

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή της Π.Κ.Μ./Π.Ε. Πέλλας στη διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 1. α. του π.δ. 60/2007, για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πέλλας για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, συνολικής προϋπολογιζόμενης αξίας 3.168.701,25€ με Φ.Π.Α.

1. Με το υπ' αρ. πρωτ. οικ. ΠΚΜ 351365/3563/26.08.2016 αίτημα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (εφεξής Π.Κ.Μ.) / Περιφερειακής Ενότητας Πέλλας (εφεξής Π.Ε. Πέλλας) προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) το οποίο παρελήφθη στις 29.08.2016 (αρ.πρωτ. εισερχ. 3681), η Π.Ε. Πέλλας αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019, συνολικού προϋπολογισμού 3.168.701,25€ με Φ.Π.Α. (υπολογιζόμενο σε 2.555.404,23€ προ Φ.Π.Α.), συμπεριλαμβανομένου δικαιωμάτων προαίρεσης 50%. Το αίτημα έχει νομική βάση το άρθρο 25 παρ.1.α του π.δ. 60/2007 και αφορά την μεταφορά μαθητών για 102 τμήματα του προηγηθέντος διαγωνισμού (τμήματα από 1 έως 28, από 33 έως 36, 38 και από 43 έως 111 της διακήρυξης) για τα οποία δεν κατατέθηκε καμία προσφορά.

Ι. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

2. Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1. Με την υπ' αριθμ. αριθμ. 74 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου της Π.Κ.Μ. που ελήφθη κατά την 5^η/28.03.2014 συνεδρίασή του (Θέμα 4^ο με ΑΔΑ: ΒΙΞΞ7ΛΛ-ΕΕΗ), εγκρίθηκε η διενέργεια διαγωνισμού ανάθεσης του έργου της μεταφοράς μαθητών σχολείων Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης της Π.Κ.Μ. ανά Π.Ε. ξεχωριστά.

2.2. Με την υπ' αριθμ. 830/2016 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής (Ο.Ε.) της Π.Κ.Μ, (18^η/10.05.2016 συνεδρίαση θέμα 30^ο με ΑΔΑ Ω9ΕΨ7ΛΛ-ΙΨ6) μεταξύ άλλων εγκρίθηκε η διενέργεια και οι όροι του διεθνούς ανοικτού διαγωνισμού με ενδεικτικό προϋπολογισμό 3.562.171,02€ με Φ.Π.Α. (υπολογιζόμενο σε 2.896.074,00 προ Φ.Π.Α.) στον οποίο συμπεριλαμβάνεται δικαίωμα προαίρεσης 50% ήτοι 1.187.390,34€ με Φ.Π.Α. (υπολογιζόμενο σε 965.358,00€ προ Φ.Π.Α.) για την μεταφορά μαθητών χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πέλλας για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019.

2.3. Ακολούθως η Π.Ε. Πέλλας εξέδωσε την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ.ΠΚΜ 208303/1952/17.05.2016 σχετική διακήρυξη με ΑΔΑΜ: 16PROC004429623 2016-05-20, στην οποία αναφερόταν οι όροι και οι προδιαγραφές για τη συγκεκριμένη ανάθεση υπηρεσιών. Κριτήριο κατακύρωσης του διαγωνισμού ορίστηκε η χαμηλότερη τιμή. Οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς μπορούσαν να υποβάλλουν προσφορά για ένα ή περισσότερα από τα 111 τμήματα που περιλάμβανε. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της διακήρυξης: *“Τα τμήματα του διαγωνισμού, όπως αναλύονται στο παράρτημα Γ, είναι τα εξής: - ΤΜΗΜΑΤΑ 1-37 (1η ΟΜΑΔΑ): Δρομολόγια με λεωφορεία ή ΤΑΞΙ, για τη μεταφορά μαθητών σε σχολικές μονάδες των Ημερήσιων ΕΠΑΛ, ΣΜΕΑ και Μουσικού Σχολείου, χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πέλλας προϋπολογισμού 1.829.196,84 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. 23% και του δικαιώματος προαίρεσης έως 50%. - ΤΜΗΜΑΤΑ 38-111 (2η ΟΜΑΔΑ): Δρομολόγια με ΤΑΞΙ ή Δ.Χ. επιβατικά για τη μεταφορά μαθητών Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπαίδευσης σε σχολικές μονάδες, χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πέλλας προϋπολογισμού 1.732.974,18 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. 23% και του δικαιώματος προαίρεσης έως 50%”.* Σύμφωνα με το άρθρο 7 της διακήρυξης, το ποσό της εγγύησης συμμετοχής ορίστηκε στο 1% της προϋπολογισθείσας αξίας της προσφοράς που θα καταθέσει ο συμμετέχων οικονομικός φορέας χωρίς Φ.Π.Α. ενώ η εγγύηση καλής εκτέλεσης καθορίστηκε σε ποσοστό 2% της συνολικής συμβατικής αξίας προ Φ.Π.Α.

2.4. Περίληψη της εν λόγω διακήρυξης, η οποία περιείχε τους ουσιώδεις όρους και στοιχεία της διακήρυξης του διαγωνισμού, απεστάλη ηλεκτρονικά (την 20.05.2016) και δημοσιεύθηκε (την 24.05.2016) στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε). Επιπλέον. Η περίληψη της διακήρυξης δημοσιεύτηκε στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 219/20.05.2016) και στις εφημερίδες «Γενική Δημοπρασιών», «Δημοπρασιών και Πλειστηριασμών», «Εδessaϊκή», «Γιαννισιά» την 21.05.2016, αναρτήθηκε στον ιστότοπο ΔΙΑΥΓΕΙΑ και έλαβε ΑΔΑ: 6Μ007ΛΛ-4ΧΑ. Επιπλέον η περί-

ληψη απεστάλη στο Επιμελητήριο Ν. Πέλλας προς ενημέρωση των μελών του, αναρτήθηκε στον πίνακα ανακοινώσεων της Π.Ε. Πέλλας την 20.05.2016, της Α/θμιας Εκπ/σης Πέλλας την 24.05.2016, της Β/θμιας Εκπ/σης Πέλλας όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. 5126/27.05.2016 έγγραφό της, την 24.05.2016, στην ιστοσελίδα της Π.Ε. Πέλλας <http://pella.pkm.gov.gr> την 20.05.2016 και στην δικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) την 20.05.2016 με αύξων αριθμό συστήματος 24335. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. ορίστηκε η 01.07.2016 και ώρα 15:00:00, ενώ ως ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών στο σύστημα ορίστηκε η 25.06.2016 και ώρα 15:00:01.

2.5. Κατά της ως άνω διακήρυξης, η εταιρεία Παπαδόπουλος Κ. Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. κατέθεσε την με ημερομηνία 30.05.2016 προσφυγή-ένσταση. Η εταιρεία αιτήθηκε να συμπτυχθούν τα δρομολόγια των τμημάτων: **α)** 29, 30, 31, 32 και 37 και **β)** 38, 39, 40, 41 και 42 που αφορούσαν μεταφορά με ταξί, ώστε να γίνουν δύο τμήματα με μεταφορά με μικρό λεωφορείο, σύμφωνα με όσα ορίζει η ΚΥΑ 24000/11.06.2013 ως ισχύει. Επιπρόσθετα πρόβαλε ότι εσφαλμένα το κόστος των δρομολογίων υπολογίστηκε με βάση την τιμή πετρελαίου θέρμανσης και όχι ορθώς με την τιμή του πετρελαίου κίνησης.

2.6. Με το ημερομηνία 06.06.2016 Πρακτικό της, η αρμόδια Επιτροπή αξιολόγησης των ενστάσεων και προσφυγών του φορέα εισηγήθηκε την αποδοχή της προσφυγή στο σύνολό της.

2.7. Με την υπ' αριθμ. 1102/2016 απόφαση που έλαβε η Ο.Ε. της Π.Κ.Μ. κατά την 23^η/14.06.2016 συνεδρίαση (ΑΔΑ: 64Ψ57ΛΛ-ΚΕ4) μεταξύ άλλων ενέκρινε το ανωτέρω Πρακτικό σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της Επιτροπής και: **α)** κατήγγησε τα τμήματα 29, 30, 31, 32 και 37 που αφορούσαν δρομολόγια ταξί και ενέκρινε την προσθήκη ενός νέου τμήματος με α/α 29 για την κάλυψη των αναγκών αυτών με μικρό λεωφορείο, **β)** κατήγγησε τα τμήματα 38, 39, 40, 41 και 42 που αφορούσαν δρομολόγια ταξί και ενέκρινε την προσθήκη ενός νέου τμήματος με α/α 38 για την κάλυψη των αναγκών αυτών με μικρό λεωφορείο **γ)** τροποποίησε την αξία του τμήματος 36 από 75.589,28€ με Φ.Π.Α. σε 82.009,26€ με Φ.Π.Α. καθώς η εκτίμηση του κόστους του δρομολογίου είχε γίνει εσφαλμένα με την τιμή του πετρελαίου θέρμανσης αντί αυτής του πετρελαίου κίνησης **δ)** τροποποίησε την αξία των δρομολογίων με Φ.Π.Α. εξαιτίας της αύξησής του από 23% σε 24%. Έπειτα από τα παραπάνω και λόγω της σύμπτυξης των δρομολογίων, η προϋπολογισθείσα δαπάνη του διαγωνισμού μειώθηκε από 3.562.171,02€ με Φ.Π.Α. σε 3.381.342,78€ με Φ.Π.Α.

2.8. Έπειτα από τα παραπάνω, ο φορέας την 22.06.2016 απέστειλε στην Ε.Ε.Ε. σχετική προκήρυξη στην οποία περιλαμβανόταν οι ως άνω τροποποιούμενοι όροι της διακήρυξης του διαγωνισμού. Η προκήρυξη των τροποποιούμενων όρων δημοσιεύθηκε στο TED την 28.06.2016. Η ανωτέρω υπ' αριθμ. 1102/2016 απόφαση της Ο.Ε. αναρτήθηκε στο site του ΕΣΗΔΗΣ την 21.06.2016 χωρίς να παραταθεί η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ενώ από κανένα στοιχείο του φακέλου, ακόμα και έπειτα από αυτεπάγγελτη αναζήτηση, δεν προκύπτει ότι η τροποποίηση των ως άνω περιγραφόμενων ουσιαστών όρων της διακήρυξης, έλαβε λοιπή δημοσιότητα σε εθνικό επίπεδο.

2.9. Κατά τη διενέργεια διαγωνισμού όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. πρωτ. ΠΚΜ 297582/2933/13.07.2016 Πρακτικό της Επιτροπής του διαγωνισμού, διαπιστώθηκε ότι κατατέθηκε μία προσφορά από την εταιρεία Παπαδόπουλος Κ. Μ.Ε.Π.Ε. για το τμήμα 29 της διακήρυξης, η οποία κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και της τεχνικής προσφοράς κρίθηκε ως αποδεκτή, ενώ δεν κατατέθηκε καμία προσφορά για τα λοιπά εκατόν δύο (102) τμήματα του διαγωνισμού και εισηγήθηκε την κήρυξη του διαγωνισμού για τα τμήματα αυτά ως άγονο.

2.10. Με την υπ' αριθμ. 1365/2016 απόφαση που έλαβε η Ο.Ε. της Π.Κ.Μ. κατά την 29^η/19.07.2016 συνεδρίαση (ΑΔΑ: ΩΩΦΧ7ΛΛ-ΒΘ2) μεταξύ άλλων κηρύχθηκε άγονος ο διαγωνισμός για τα 102 τμήματα για τα

οποία δεν κατατέθηκε προσφορά, προϋπολογισθείσας αξίας 3.168.701,25€ με Φ.Π.Α. και εγκρίθηκε η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής.

2.11. Η Π.Ε. Πέλλας με το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. ΠΚΜ 350772/3554/26.08.2016 έγγραφο της βεβαιώνει ότι δεν εκκρεμεί η εξέταση ένστασης, προδικαστικής προσφυγής, ασφαλιστικών μέτρων ή κάποιο άλλου ένδικου μέσου κατά οποιουδήποτε σταδίου της διαγωνιστικής διαδικασίας.

2.12. Κατόπιν των ανωτέρω, η Π.Ε. Πέλλας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., κατ' άρθρο 25 παρ. 1α π.δ. 60/2007, προκειμένου να αναθέσει την εκτέλεση των δρομολογίων των τμημάτων από 1 έως 28, από 33 έως 36, 38 και από 43 έως 111 της διακήρυξης για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019 συνολικού προϋπολογισμού 3.168.701,25€ με Φ.Π.Α. συμπεριλαμβανομένου δικαιωμάτων προαίρεσης 50%, για τα οποία δεν κατατέθηκε καμία προσφορά.

II. Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]»

4. Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει:

“Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 137.000 ευρώ, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός αυτών που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο iii), που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος IV. [...]

β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε i) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, [...]”

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του αριθ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά στα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε στις 134.000 και 207.000 ευρώ, αντιστοίχως.

5. Το άρθρο 8 παρ. 1,3 και 5 του ίδιου π.δ. ορίζει τα παρακάτω:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός Φ.Π.Α., όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσης όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης [...]

3. Κανένα σχέδιο έργου και καμία σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να καταμηθεί, προκειμένου να αποφευχθεί η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος διατάγματος.

5. α) Όταν ένα σχεδιαζόμενο έργο ή ένα σχέδιο αγοράς υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμη-

μάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων είναι ίση με ή υπερβαίνει την αξία που καθορίζεται στο άρθρο 6, το παρόν εφαρμόζεται στη σύναψη κάθε τμήματος. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να παρεκκλίνουν, προκειμένου για τα τμήματα, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι μικρότερη των ογδόντα χιλιάδων (80.000) ευρώ για τις υπηρεσίες και του 1.000.000 ευρώ για τα έργα, εφόσον το συνολικό ποσό των συγκεκριμένων τμημάτων δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων. β) Όταν η προμήθεια ομοειδών προϊόντων μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η εκτιμώμενη συνολική αξία αυτών των τμημάτων κατά την εφαρμογή του άρθρου 6 σημεία α) και β). Όταν η συνολική αξία των τμημάτων είναι ίση με ή υπερβαίνει την αξία που καθορίζεται στο άρθρο 6, το παρόν εφαρμόζεται στη σύναψη κάθε τμήματος.”

6. Στο άρθρο 25 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 60/2007, ορίζεται ότι “1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ύστερα από αίτημα της» [...]”.

7. Όμοιου περιεχομένου διάταξη είναι και η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. α' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. α' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, και στην οποία ορίζεται: “2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή μετά από αίτημα της”.

8. Το άρθρο 61 του ν. 4412/2016 ορίζει: “1. Για συμβάσεις άνω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης ή της προκαταρκτικής προκήρυξης, όταν η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 26. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. 3. Ως χρόνος έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Για συμβάσεις κάτω των ορίων αντί των παραγράφων 1 έως 3, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 120”.

9. Εξάλλου, στην αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου, στην τελευταία παράγραφο αυτής ορίζεται ότι: «κάθε αναφορά διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σε διατάξεις των ν. 2286/1995, ν. 3669/2008, ν. 3316/2005, ν. 3886/2010, , π.δ. 59/2007, π.δ. 60/2007, π.δ. 118/2007 και της υπουργικής απόφασης 11389/1993, ισχύει ως αναφορά στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές».

10. Τα άρθρα 376 παρ. 1 & 2 και 379 παρ. 1& 2 του ως άνω νόμου προβλέπουν:

Άρθρο 376 παρ. 1 & 2:

“1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και σε όλους τους διαγωνισμούς μελετών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 3 έως 221), καθώς

και σε όλες τις συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 222 έως 338), και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων, σύμφωνα με τα άρθρα 61, 120 και 290 αντίστοιχα, λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. 2. Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της παραγράφου 1, οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται, σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έναρξής τους, με την επιφύλαξη της παρ. 8 του άρθρου 379. Κατ' εξαίρεση, η υποχρέωση καταχώρησης στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 38 ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 379, και για τις συμβάσεις των οποίων η διαδικασία ανάθεσης έχει εκκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος αυτού. Συμβάσεις της παρ. 1, οι οποίες έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, εκτελούνται, σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο της σύναψής τους. Κατ' εξαίρεση, η υποχρέωση καταχώρησης στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 38, ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 379 και για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος αυτού".

Άρθρο 379 παρ. 1 & 2:

"1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. 2. Η ισχύς των άρθρων 22, 36, 37 της παραγράφου 2, του άρθρου 79, 258 και 259 αρχίζει, ως προς τους διαγωνισμούς μελετών, τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών την 18η Απριλίου 2017, εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με τα άρθρα 33, 34 ή 35, την παράγραφο 3 του άρθρου 40, την παράγραφο 2 του άρθρου 65 ή το άρθρο 67 και των άρθρων 270, 271, 272, της παραγράφου 3 του άρθρου 274, της παραγράφου 2 του άρθρου 295 ή το άρθρο 297".

11. Στο εδάφιο 21, Κεφ. ΙΙ, παρ. Η του άρθρου 186 «Αρμοδιότητες Περιφερειών» του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 86/Α), όπως αυτό προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4089/2012 (ΦΕΚ 206/Α) μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Περιφερειών περιλαμβάνεται : «...Η μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς μαθητών σχολείων ειδικής αγωγής, των μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων, καθώς και των απαιτούμενων ενεργειών σε περίπτωση αδυναμίας πραγματοποίησης αυτής ... Από 1.7.2013 η δαπάνη της μεταφοράς μαθητών βαρύνει τους προϋπολογισμούς των Περιφερειών». Στο ν. 4089/2012, ορίζεται: άρθρο 9 "δίνεται η δυνατότητα στις Περιφέρειες να εγγράφουν πίστωση, να δημοπρατούν και να προβαίνουν σε κάθε άλλη ενέργεια για την προετοιμασία της μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2013-2014 και πριν από την 1-7-2013», στην παρ. 2 άρθρου 7 "Συμβάσεις Δήμων για τη μεταφορά μαθητών που συνάφθηκαν βάσει της Κ.Υ.Α. Αριθ. 35415/28.7.2011 (Β' 1701) ή άλλες υφιστάμενες συμβάσεις μεταφοράς μαθητών με διάρκεια πέραν της 1.7.2013 λύονται αυτοδικαίως και αζημίως μετά την ημερομηνία αυτή".

12. Στο Κεφάλαιο Γ του άρθρου 2 της με αριθμ. 24001/13 (ΦΕΚ 1449 Β/14-6-2013) ΚΥΑ, με θέμα «Μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων από τις Περιφέρειες», ορίζεται: «ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Μεταφορά μαθητών με δημόσια σύμβαση υπηρεσιών -1. Προϋποθέσεις. α. Εάν η μεταφορά των μαθητών είναι αδύνατη με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, η Περιφέρεια αναθέτει με δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των Π.Δ/των 60/2007 και 118/2007, τη μεταφορά των μαθητών με κάθε κατάλληλο μεταφορικό μέσο δημόσιας χρήσης που να πληροί τους όρους ασφαλούς μεταφοράς 2. Κανόνες διαδικασίας σύναψης σύμβασης. α. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέχρι και έξι μήνες πριν την έναρξη των δρομολογίων με βάση τα στοιχεία της παρ.1.β. του άρθρου 5. β. Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε ένα έως τρία έτη αρχής γενομένης από την έναρξη του σχολικού έτους αφετηρίας. Οι προσφορές των υποψηφίων αναδόχων υποβάλλονται ανά τμήμα με ποσοστό έκπτωσης επί τοις εκατό (%) σε ακέραιες μονάδες. γ. Ο σχεδιασμός των δρομολογίων πρέπει να λαμβάνει υπόψη:... στ. Στο διαγωνισμό προβλέπο-

νται τα εξής δικαιώματα προαίρεσης που δεν μπορούν συνολικά να υπερβαίνουν το 50% του προϋπολογισμού της διακήρυξης: i) Έως και το 20% του προϋπολογισμού κάθε τμήματος του διαγωνισμού για την τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή μείωση ή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη - π.χ. εκτέλεση δημόσιων έργων επί οδοστρωμάτων), όποτε προκύπτει ανάγκη κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Η επιφύλαξη περί ασκήσεως του δικαιώματος προαιρέσεως πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και στην αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού. ii) Η δυνατότητα χρονικής παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών και για διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών. Η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας της σύμβασης πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και την αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού.

4. Προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης: Για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις των άρθρων 24 & 25 του Π.Δ/τος 60/2007 αποφασίζει η αναθέτουσα αρχή μετά την κατ' άρθρο 2 παρ.2 περ. γ. υποπερ. δδ του Ν.4013/2011 προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ...».

13. Με το άρθρο 49 «Μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων» του Ν. 4274/2014 «Ρυθμίσεις Ποινικού και Σωφρονιστικού Δικαίου και άλλες διατάξεις», όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 17 του Ν. 4286/2014, ορίζεται ότι: «...1.α. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διαγωνισμοί για τη μεταφορά μαθητών σχολικού έτους 2014-2015 έχουν δημοσιευθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί έως την έναρξη του σχολικού έτους, η Οικονομική Επιτροπή μπορεί, κατ' εξαίρεση των κείμενων διατάξεων, να αποφασίζει την ανάθεση εκτέλεσης των σχετικών δρομολογίων στους προσωρινούς μειοδότες έως την ολοκλήρωση των διαγωνισμών με την υπογραφή των οικείων συμβάσεων και όχι πέραν της 28.2.2015. Εάν στις ανωτέρω περιπτώσεις δεν έχουν αναδειχθεί προσωρινοί μειοδότες, η Οικονομική Επιτροπή μπορεί να αναθέτει για το ίδιο χρονικό διάστημα την εκτέλεση των δρομολογίων κατόπιν πρόχειρου διαγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 83 του Ν. 2362/1995 (Α' 247), όπως ισχύει, τηρουμένων των προϋποθέσεων διαφάνειας και ανταγωνισμού. Με την ολοκλήρωση των αρχικών διαγωνισμών οι συμβάσεις των προηγούμενων εδαφίων λύονται αυτοδικαίως και αζημίως. β. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, το συμβατικό κόστος εκάστου δρομολογίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μέγιστη αποζημίωση που προκύπτει από την εφαρμογή της υπ' αριθμ. 24001/11.6.2013 κ.υ- .α. (Β' 1149)... 3. Από τη δημοσίευση του παρόντος δεν εφαρμόζεται η παρ. 6 του άρθρου 10 του π.δ. 118/2007 (Α' 150) στις αντίστοιχες διαδικασίες για τη μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων από τις Περιφέρειες. 4. Τα νέα δρομολόγια τα οποία προκύπτουν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τις τυχόν προβλεπόμενες προαιρέσεις των διακηρύξεων δύνανται να ανατεθούν με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, τηρούμενων των προϋποθέσεων διαφάνειας και ανταγωνισμού. Εάν και μετά τους πρόχειρους διαγωνισμούς του άρθρου 49 του ν. 4274/2014 (Α'147) παραμένουν αδιάθετα δρομολόγια η Περιφέρεια δύναται, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, να προσφύγει σε διαδικασία με διαπραγμάτευση με τους ίδιους ή με τροποποιημένους όρους είτε για ομάδες δρομολογίων είτε για μεμονωμένα δρομολόγια. Από την εγκατάσταση των νέων Περιφερειακών Αρχών και μέχρι τη συγκρότηση της Οικονομικής Επιτροπής, τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία αποφάσεις λαμβάνουν ο Περιφερειάρχης ή ο Αντιπεριφερειάρχης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας 4.Εάν η μεταφορά των μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημοσίων σχολείων δεν είναι εφικτή για το σχολικό έτος 2014-2015 με δημόσια συγκοινωνία ή με ίδια μέσα των Περιφερειών και των Δήμων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και έπειτα από σύμφωνη γνώμη επιτροπής, στην οποία μετέχει από ένας εκπρόσωπος της οικείας περιφερειακής ενότητας, της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης και του οικείου οργανισμού δημόσιας συγκοινωνίας υπό την Προεδρία του Περιφερειάρχη ή του αρμόδιου κατά περίπτωση Αντιπεριφερειάρχη, η υπέρβαση των χιλιομετρικών αποστάσεων που τίθε-

νται στην υπ' αριθμ. 24001/11.6.2013 κ.υ.α., όπως ισχύει, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό κόστος της μεταφοράς μαθητών της οικείας περιφερειακής ενότητας δεν υπερβαίνει το αντίστοιχο της περσινής σχολικής χρονιάς"...».

14. Με το άρθρο 17 του Ν. 4286/2014 ορίζεται ότι «...1. Εάν και μετά τους πρόχειρους διαγωνισμούς του άρθρου 49 του ν. 4274/2014 (Α'147) παραμένουν αδιάθετα δρομολόγια η Περιφέρεια δύναται, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, να προσφύγει σε διαδικασία με διαπραγμάτευση με τους ίδιους ή με τροποποιημένους όρους είτε για ομάδες δρομολογίων είτε για μεμονωμένα δρομολόγια. Από την εγκατάσταση των νέων Περιφερειακών Αρχών και μέχρι τη συγκρότηση της Οικονομικής Επιτροπής, τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία αποφάσεις λαμβάνουν ο Περιφερειάρχης ή ο Αντιπεριφερειάρχης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας. 2. Στο τέλος του άρθρου 49 του ν. 4274/2014 προστίθεται παράγραφος 4, η οποία έχει ως εξής: «Τα νέα δρομολόγια τα οποία προκύπτουν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τις τυχόν προβλεπόμενες προαιρέσεις των διακηρύξεων δύναται να ανατεθούν με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, τηρούμενων των προϋποθέσεων διαφάνειας και ανταγωνισμού."... "3. Η αληθής έννοια της διάταξης του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1α του άρθρου 49 του ν. 4274/2014, σύμφωνα με την οποία η Οικονομική Επιτροπή μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση των δρομολογίων "κατόπιν πρόχειρου διαγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 83 του ν. 2362/1995 (Α' 247), όπως ισχύει", δεν αφορά στα ανώτατα όρια διενέργειας πρόχειρων διαγωνισμών του άρθρου 83 του ν. 2362/1995. 4. Εάν η μεταφορά των μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημοσίων σχολείων δεν είναι εφικτή για το σχολικό έτος 2014-2015 με δημόσια συγκοινωνία ή με ίδια μέσα των Περιφερειών και των Δήμων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και έπειτα από σύμφωνη γνώμη επιτροπής, στην οποία μετέχει από ένας εκπρόσωπος της οικείας περιφερειακής ενότητας, της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης και του οικείου οργανισμού δημόσιας συγκοινωνίας υπό την Προεδρία του Περιφερειάρχη ή του αρμόδιου κατά περίπτωση Αντιπεριφερειάρχη, η υπέρβαση των χιλιόμετρικών αποστάσεων που τίθενται στην υπ' αριθμ. 24001/11.6.2013 κ.υ.α. , όπως ισχύει, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό κόστος της μεταφοράς μαθητών της οικείας περιφερειακής ενότητας δεν υπερβαίνει το αντίστοιχο της περσινής σχολικής χρονιάς. 5. Η ισχύς των παραγράφων 1, 2 και 4 του άρθρου αυτού αρχίζει στις 11.9.2014, κατά την έναρξη του νέου σχολικού έτους...».

15. Με το άρθρο 29 «Δαπάνες μεταφοράς μαθητών δημόσιων σχολείων» του Ν. 4304/2014 «Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις», ορίζεται ότι: «Δαπάνες μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων, οι οποίες πραγματοποιούνται από την έναρξη του σχολικού έτους 2014-2015 (11.9.2014) μέχρι τη σύναψη της οικείας σύμβασης μεταφοράς και πάντως όχι πέραν αποκλειστικού χρονικού διαστήματος δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταβάλλονται νόμιμα, εφόσον ο οικείος Περιφερειάρχης βεβαιώνει με σχετική πράξη του την εκτέλεση της μεταφοράς των μαθητών και εφόσον το ύψος της σχετικής δαπάνης είναι σύμφωνο με τους όρους και το περιεχόμενο της οικείας σύμβασης μεταφοράς μαθητών του ιδίου σχολικού έτους».

16. Με το άρθρο 31 του ίδιου νόμου «Έναρξη ισχύος», ορίζεται ότι: «Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1^η Ιανουαρίου 2015».

17. Με το άρθρο 89 του Ν. 4307/2014, ορίζεται ότι: «Τα άρθρα 22, 24, 26, 27, 29 και 32 του ν. 4304/2014 (Α' 234) ισχύουν από την 23^η.10.2014».

18. Με το άρθρο 29 παρ. 1 του ν. 4320/2015 (ΦΕΚ Α' 29), ορίζεται ότι: "1. Συμβάσεις μεταφοράς μαθητών σχολικού έτους 2014-2015, οι οποίες εκτελούνται σύμφωνα με την περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 49 του Ν. 4274/2014 (Α' 147) και με τις παραγράφους 1, 2 και 4 του άρθρου δεκάτου εβδόμου του Ν.

4286/2014 (Α'194) και έληξαν έως τις 28 Φεβρουαρίου 2015, παρατείνονται αυτοδικαίως μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους 2014-2015. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1.α. του άρθρου 49 του Ν. 4274/2014".

19. Στις 10.09.2015 δημοσιεύθηκε πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α 108), η οποία στο άρθρο 2 παρ.2, 3 και 4 προβλέπει: «2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες: α) προέκυψαν νέες ανάγκες μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών, β) υπάρχουν αδιάθετα δρομολόγια για τα οποία είτε δεν υποβλήθηκαν προσφορές είτε οι υποβληθείσες προσφορές κρίθηκαν μη κατάλληλες, γ) δεν έχουν αναδειχθεί μειοδότες στους εκκρεμείς διαγωνισμούς, η Οικονομική Επιτροπή μπορεί με απόφασή της να παρατείνει την εκτέλεση των συμβάσεων, που ήταν σε ισχύ στις 30.6.2015, προσαρμόζοντας τους συμβατικούς όρους στα νέα δεδομένα εκτέλεσης των δρομολογίων, αν αυτό απαιτείται, και όπου αυτό είναι αδύνατον, να αναθέσει το σχετικό έργο με αιτιολογημένη πράξη της, ακολουθώντας τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 25 του Π.δ. 60/2007 (Α' 64), με τους ίδιους ή τροποποιημένους όρους, και κατ' εξαίρεση των κειμένων διατάξεων περί έγκρισης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.). Σε κάθε περίπτωση λαμβάνονται υπόψη κριτήρια οικονομικότητας και εξασφάλισης συνθηκών γνήσιου ανταγωνισμού. 3. Οι δαπάνες μεταφοράς μαθητών δημόσιων σχολείων, οι οποίες πραγματοποιούνται από την έναρξη του σχολικού έτους 2015-2016 μέχρι τη σύναψη της σχετικής σύμβασης μεταφοράς, καταβάλλονται νόμιμα, εφόσον ο οικείος Περιφερειάρχης βεβαιώνει με σχετική πράξη του την εκτέλεση της μεταφοράς των μαθητών και εφόσον το ύψος της σχετικής δαπάνης είναι σύμφωνο με τους όρους και το περιεχόμενο της σύμβασης μεταφοράς μαθητών του ιδίου σχολικού έτους. 4. Με την ολοκλήρωση των εκκρεμών διαγωνιστικών διαδικασιών και των λοιπών διαδικασιών ανάθεσης, οι οποίες συνεχίζονται κανονικά, οι συμβάσεις των προηγούμενων εδαφίων, η διάρκεια των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί την 29.2.2016, λύονται αυτοδικαίως και αζημίως». Η εν λόγω Πράξη κυρώθηκε με το Ν. 4350/2015 (ΦΕΚ Α' 161).

III. Νομική Εκτίμηση

20. Το υπό εξέταση αίτημα της Π.Κ.Μ/Π.Ε. Πέλλας, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, με την έννοια της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ/τος 60/2007 (Α' 64), περί προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Λαμβάνοντας υπόψη, ότι το αίτημα αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατόπιν διαδικασίας διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007 (ήδη άρθρου 32, παρ. 2, εδάφιο α' του Ν. 4412/2016), σε συνδυασμό με τον συνολικό προϋπολογισμό των προς ανάθεση υπηρεσιών, προϋπολογισθείσας αξίας 3.168.701,25 με Φ.Π.Α. (υπολογιζόμενο σε 2.555.404,23€ προ Φ.Π.Α.) συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης, που αποτελεί τμήμα ενός μεγαλύτερου διαγωνισμού με συνολικό προϋπολογισμό 3.562.171,02€ με Φ.Π.Α. (υπολογιζόμενο σε 2.896.074,00€ προ Φ.Π.Α.) συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσεως 50%, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής, κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή γνώμης.

21. Επισημαίνεται ότι, η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απεριθωρούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και ήδη άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και ήδη άρθρα 26 και 32 του Ν. 4412/2016) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς, παρατηρείται ότι, οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες

αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

22. Στην προκειμένη περίπτωση η αιτούσα αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως νομική βάση του αιτήματός του, τις διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι δεδομένης της έναρξης ισχύος του ν. 4412/2016 (Α/147) από 08.08.2016, εκτός των διατάξεων που ρητά αναφέρουν διαφορετικό χρόνο έναρξης ισχύος, και λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 61 παρ. 2 του ανωτέρω νόμου, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. α', οι οποίες ενσωματώνουν τις αντίστοιχες διατάξεις 32 παρ. 2 περ. α' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Σημειώνεται ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις εφαρμογής της εν λόγω διάταξης, προκειμένου να προσφύγει μία αναθέτουσα αρχή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς να προηγηθεί δημοσίευση προκήρυξης, ήτοι στην εξεταζόμενη περίπτωση: *i) νομίμως διεξαχθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, ii) μη υποβολή προσφοράς (ή αίτηση συμμετοχής) ή υποβολή μη κατάλληλης προσφοράς(ή αίτησης συμμετοχής), iii) μη ουσιαστικής τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης*, ταυτίζονται με αυτές της διάταξης του άρθρου 25 παρ. 1 α του π.δ. 60/2007.

23. Με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ.2 περ. α' του ν. 4412/2016, παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να συνάπτουν συμβάσεις με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, με την προϋπόθεση: α) να έχει προηγηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, β) να μην έχει υποβληθεί κατά την ανωτέρω νομίμως διεξαχθείσα και προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές να μην κρίνεται κατάλληλη ή να μην υπάρχει κανείς υποψήφιος και γ) να μην τροποποιούνται ουσιαστικά οι αρχικοί όροι της σύμβασης κατά την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση. δ) Επιπλέον, προϋποθέτει ότι σε περίπτωση σχετικού αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να προβεί στη διαβίβαση προς αυτήν, σχετικής εκθέσεως. (ΕΑΑΔΗΣΥ-Αποφ. 121, 153, 346, 409, 498, 499/2013 και 5, 26, 44, 65, 79/2014, ΕΣ-Πράξη 215/2012-Ζ' Κλιμάκιο, ΕΣ-Αποφ. VI Τμ. 1249/2011, 466/2011, 29/2012, 408/2012, 600/2012 και 935/2013).

24. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

24.1. Ως προς την προϋπόθεση της προηγούμενης νομίμως διεξαχθείσας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας.

Η Π.Ε. Πέλλας διενήργησε διεθνή ανοικτό διαγωνισμό, προϋπολογισμού δαπάνης 3.562.171,02€ με Φ.Π.Α. (υπολογιζόμενο σε 2.896.074,00 προ Φ.Π.Α.) συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης 50% για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης της Π.Ε. Πέλλας, για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019 με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή. Ως προς τα τμήματα 36 και 38 επισημαίνεται η κατωτέρω πλημμέλεια:

Όπως προκύπτει από το παρατεθέν ιστορικό, η Αναθέτουσα Αρχή με την υπ' αριθμ. 1102/14.06.2016 απόφαση της Ο.Ε. έκρινε ως αποδεκτή την με ημερομηνία 30.05.2016 προσφυγή-ένσταση της εταιρείας Παπαδόπουλος Κ. Μ.Ε.Π.Ε. και α) ενέκρινε την κατάργηση δέκα τμημάτων του αρχικού διαγωνισμού (τμήματα 29, 30, 31, 32, 37, 38, 39, 40, 41 και 42) που αφορούσαν μεταφορά μαθητών με ταξί, β) εισήγαγε δύο νέα τμήματα που δεν περιλαμβανόταν στον αρχικό διαγωνισμό (τμήματα 29 και 38), με τα οποία καλύπτεται η ανάγκη της μεταφοράς των προαναφερομένων ακυρωμένων τμημάτων με μεταφορικό μέσο το μικρό λεωφορείο γ) τροποποίησε το συμβατικό τίμημα του τμήματος 36 από 75.589,28€ με Φ.Π.Α. σε 82.009,26€ με Φ.Π.Α. καθώς η εκτίμηση του κόστους του δρομολογίου είχε γίνει εσφαλμένα με την τιμή

του πετρελαίου θέρμανσης αντί αυτής του πετρελαίου κίνησης και δ) τροποποίησε την αξία των δρομολογίων με Φ.Π.Α. εξαιτίας της αύξησής του από 23% σε 24%. Έπειτα από τα παραπάνω και λόγω της σύμπτωσης των δρομολογίων, η προϋπολογισθείσα δαπάνη του διαγωνισμού μειώθηκε από 3.562.171,02€ με Φ.Π.Α. σε 3.381.342,78€ με Φ.Π.Α.

Για τα λοιπά 100 τμήματα του διαγωνισμού ήτοι για τα τμήματα από 1 έως 28, από 33 έως 35 και από 43 έως 111 της διακήρυξης προκύπτει ότι στον εν λόγω διαγωνισμό τηρήθηκαν οι απαιτούμενες διατυπώσεις δημοσιότητας και δεν διαπιστώθηκαν ουσιώδεις νομικές πλημμέλειες στους όρους της ως άνω διακήρυξης, που θα απέτρεπαν οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή του στο σχετικό διαγωνισμό.

24.2. Ως προς την προϋπόθεση β) που απαιτείται για την εφαρμογή της διάταξης της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, ήτοι της μη υποβολής προσφοράς ή προσφοράς που δεν κρίνεται κατάλληλη ή την μη ύπαρξη υποψηφίου.

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, στο σημείο 2.10 της παρούσας, διαπιστώθηκε ότι η Ο.Ε. της Π.Κ.Μ. με την υπ' αριθμ. 1365/2016 απόφαση που έλαβε κατά την 29^η/19.07.2016 συνεδρίαση, με ΑΔΑ: ΩΩΦΧ7ΛΛ-ΒΘ2, μεταξύ άλλων κήρυξε άγονο το αποτέλεσμα του διαγωνισμού για τα τμήματα από 1 έως 28, από 33 έως 36, 38 και από 43 έως 111 της διακήρυξης καθώς δεν κατατέθηκε καμία προσφορά.

Επομένως, ως προς τα τμήματα αυτά, συντρέχει η εν λόγω προϋπόθεση για την εφαρμογή της διάταξης της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016.

24.3. Ως προς τη μη ουσιώδη τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης:

Στην υποβληθείσα υπ' αριθμ. 1365/2016 απόφαση της Π.Κ.Μ./Π.Ε. Πέλλας η οποία τελεί η υπό την αίρεση της παροχής σύμφωνης γνώμης από την Αρχή, προβλέπεται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τους όρους της αρχικής υπ' αριθμ. πρωτ. οικ.ΠΚΜ 208303/1952/17.05.2016 σχετικής διακήρυξης.

25. Εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι:

α) τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 32 παρ.2 περ. α' του ν. 4412/2016, καθώς προκύπτει η συνδρομή λόγου και προϋπόθεσης για την υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης/συμβάσεων για την ανάθεση των υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών, χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πέλλας, για τα τμήματα από 1 έως 28, από 33 έως 35 και από 43 έως 111 της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ.ΠΚΜ 208303/1952 διακήρυξης για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019 συνολικού προϋπολογισμού 3.000.655,17€ με Φ.Π.Α. συμπεριλαμβανομένου δικαιωμάτων προαίρεσης 50%, για τα οποία δεν κατατέθηκε καμία προσφορά υπό τον όρο της μη ουσιώδους τροποποίησης των όρων της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ.ΠΚΜ 208303/1952/17.05.2016 σχετικής διακήρυξης και

β) συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 32 παρ.2 περ. α' του ν. 4412/2016 για τα τμήματα 36 και 38 της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ.ΠΚΜ 208303/1952 διακήρυξης για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019 συνολικού προϋπολογισμού 168.046,08€ με Φ.Π.Α. συμπεριλαμβανομένου δικαιωμάτων προαίρεσης 50%

26. Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι ο περιορισμός του χρονικού διαστήματος της περιόδου οριστικής υποβολής προσφορών στην εφαρμογή του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., αναλόγως των περιστάσεων, σε χρονικό διάστημα μικρότερο της προβλεπόμενης ελάχιστης προθεσμίας υποβολής προσφορών, δύναται να θέτει εμπόδια στη συμμετοχή οικονομικών φορέων στη διαγωνιστική διαδικασία και να περιορίζει έτσι τον ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου, η Αρχή θεωρεί ορθότερο η έναρξη υποβολής προσφορών

να ταυτίζεται με τη δημοσιοποίηση της διακήρυξης του διαγωνισμού και επομένως να δίδεται η δυνατότητα υποβολής προσφορών των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων καθ' όλο το διάστημα που διανύεται μεταξύ της ημερομηνίας δημοσιοποίησης της διακήρυξης και της τεθείσας καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών (βλ. Αποφάσεις 95, 109, 211, 221, 225/2015 και 268/2015 της Αρχής στο www.eaadhsy.gr).

IV. Συμπέρασμα

27. Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

α) Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος της Π.Κ.Μ.-Π.Ε. Πέλλας, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Π.Ε. Πέλλας, για τα τμήματα από 1 έως 28, από 33 έως 35 και από 43 έως 111 της διακήρυξης για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019 συνολικού προϋπολογισμού 3.000.655,17€ με Φ.Π.Α. συμπεριλαμβανομένου δικαιωμάτων προαίρεσης 50%, για τα οποία δεν κατατέθηκε καμία προσφορά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2α του ν.4412/2016 και

β) Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος του ως άνω φορέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Π.Ε. Πέλλας, για τα τμήματα 36 και 38 της διακήρυξης για τα σχολικά έτη 2016-2017, 2017-2018 και 2018-2019 συνολικού προϋπολογισμού 168.046,08€ με Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένου δικαιωμάτων προαίρεσης 50%, βάσει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2^α του ν.4412/2016.

Αθήνα, 13 Σεπτεμβρίου 2016

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ